

8. Ako tudi grozdje boleha, škropi prvokrat, predno gre trta v cvet, drugič precej, kadar trta odcvete, in tretjič štiri tedne po drugem škropljenji. Ako trikrat škropiš, zadostuje za prvo škropljenje le 1 $\frac{1}{2}$ galice in ravno toliko apna na 100 litrov vode.

9. Kadar je popolnoma jasno, škropi le zjutraj in zvečer, ob oblačnem vremenu pa lahko ves dan škropiš.

10. Priskrbi si o pravem času modre galice in apna, zlasti pa vode. Vodo je težko visoko v gorice voziti, zato zbiraj kapnico z zidanic in hramov.

Razne reči.

* Požlahnitev vrb. Če hoče kdo vrbe žalujke požlahniti, izbere naj si za podlogo „salix caprea“ ali pa „salix dasyclados“. Žlahniti jih je pomladi, kakor hitro vrbe poženo in se da ločiti lub pri podlogah, in sicer s cepljenjem za lub. Cepiči naj se baš pred cepljenjem narežejo, in požlatnjeno mesto naj se dobro preveže in z drevesnim voskom zamaže.

* Kako se zabrani, da retkev ne spuhne? Vzrok puhlobi je neenakomerna rast zaradi suše ali pa pretrde zemlje, in zatorej se priporoča, pripravljene grede pokriti; najbolje je, če se natrosi do dva prsta na debelo žaganja ali šotne prhe. Dobro je to snov poprej z gnojnicco polivati in dobro predelavati. Če se je to zgodilo, poseje, se retkev lahko takoj, sicer se pa poseje v razrahljano zemljo in na omenjeni način pokrije. Glavna stvar je, da se skrbi za dovoljno vlažnost, kar se jako olajša s takim pokritjem, ki tudi tla ohrani rahla.

* Izvrstno gnojivo za sadno drevje je cestno blato. To blato ima v sebi mnogo rudninskih snovi, katere dobro vplivajo na rodnost drevesno. S cestnim blatom je pa le tedaj primerno gnojiti, ako drevo drugače dobro raste in mu hočemo le rodnost vzdržati. Ako pa slabo raste ali je opešalo vsled preobile rodnosti, pa cestno blato ni dober gnoj, marveč rabi kak dušikov gnoj, na pr. štalskega. Kadar gnojiš s cestnim blatom, raztresi ga po koreninah okoli debla ter ga podkopljaj.

* Gotovo zavaruješ seme v zemlji mišim in ptičem, ako tako le ravnaš: Deni seme v kako posodo, poškropi ga nekoliko z vodo in primešaj toliko „meniga“, da so vsa zrna z njim prevlečena. Kadar se seme posuši, lahko ga seješ. Vsled tega ni prav nič manj kaljivo; in preverjen smeš biti, da se ga nobena žival ne loti. Menig je rdeča barva, katere lahko kupiš ceno v vsaki prodajalnici barvil.

* J. C. Schmidt, sloveč trgovski vrtnar v Erfurtu, piše: En človek more, ako vsak dan po eno uro dela in si prav razdeli delo in čas, obdelati zelenjaden vrt, ki je 1000 m^2 velik, ter lahko pridela več zelenjadi, nego je more porabiti obitelj osmerih oseb.

Vprašanja in odgovori.

Drugi odgovor na 80. vprašanje. Imel sem tudi jaz junčka, kateremu sta rogova nazaj rasla. Moj hlapec si je znal hitro pomagati. Mazal je namreč od začetka na dan po dvakrat, pozneje po edenkrat rogova s salom po tisti strani, kamor ja je hotel zaviti. Vselej, kadar je rogova mazal, izkušal ja je tudi rahlo zaviti na tisto stran, kamor si ja je želel imeti obrnena. Rogova sta postala voljna in sta se slednjič naravnala. Pravilno lepih rogov seveda ni mogoče napraviti, vendar sem bil zadovoljen z uspehom.

Jos. Lavrenčič.

Vprašanje 86. Imam jako lepo in dobro plemensko kravo. Žalibog so se jej pokazale po seskih bradavice, in sicer tako zelo, da sem moral tele odstaviti. Ali se dado odpraviti bradavice in kako? (B. P. v Z.)

Odgovor: Ako so bradavice majhne in vise kakor na rečljih, podvežite jih, in sicer vzemite trojno ali četverno močno in povoščeno nit, pomočnik naj nategne bradavico, katero potem podvežite, nit pa močno zadrignite. V malo dneh otrpne in odpade podvezana bradavica, če ne jo iz novega zadrignite. Ako so pa bradavice večje in pri dnu široke, onda se pa ne dado podvezati. Take je najbolje izrezati ali izžgati. To delo pa more izvršiti le izkušen živinozdravnik. Bradavice tudi odpravite, ako jih mažete z jedkim peklenskim kamenjem, katerega doboste v lekarni, a le z receptom. Dober pomoček zoper bradavice je tudi beli mlečnikov sok, katerega je kaniti nekaj kapljic na razpraskano bradavico, in sicer večkrat.

Vprašanje 87. Ali je potrebno ocet ali kis večkrat pretakati, ga je li smeti hraniti po leti po takih kletih, po kakeršnih vino, in ali mu škoduje poletnja vročina? (A. B. v D. v Dalmaciji).

Odgovor: Ravno potrebno ni octa pretakati, vendar pa je dobro, ako ga mislite več let hraniti. Pretakajte ga pa le toliko časa, dokler dela dnu soda še kaj oborine (goščave), potem ga ni več treba. Ta goščava lahko prične gniti, vsled česar se ocet in posoda do čistega pokvarita. Pretakanje pa vsekakor octu koristi, ker ob tem delu prihaja z zrakom v dotiko, in alkohol se tem hitreje izpreminja v očetno kislino. Toplota octu, ki je narejen iz popolnoma pokipelega vina, nič ne škoduje, ampak kolikor topleje je (do gotove mere seveda), toliko hitreje se dela iz alkohola očetna kislina, oziroma toliko hitreje se vino ali ocet kisa. Po vinskih hramih pa ni dobro oceta hraniti, ker je potem za vino toliko več nevarnosti, da se izpridi, t. j. da cikne.

Vprašanje 88. Katera stiskalnica bi bila najboljša za posestnika, ki pridela na leto od 400 do 800 Hl vina, kje se dobi in koliko stoji? (A. B. v D.)

Odgovor: Na vsak način je najboljša železna stiskalnica s hrastovim obodom. Ker so take stiskalnice po različnih načinih narejene in različno velike, zato jim je tudi cena različna. Stiskalnica, ki drži od 4 do

22 $\frac{1}{2}$, stoji na pr. od 100 do 600 gld. Bolje je kupiti dve srednje veliki nego 1 prav veliko. Priporočamo Vam, da se obrnete do Ig. Hellerja na Dunaji (Wien, Praterstrasse 78) ali pa do Ph. Mayfarth & Comp. na Dunaji. Oba Vam postrežeta z ilustrovanimi ceniki.

Podučne stvari.

Zemljepisni in narodopisni obrazi.

Nabral Fr. Jaroslav.

(Dalje.)

164.

Z Adelaida v Snow-River in Kiandro.

Bajni zakladi indijskih rudnikov so izginili kot krasne sanje. Prestavši težave dolgega potovanja, nisem vedel ne kodi ne kamo. V tem času so osledili novo zlato v Novem južnem Walesu uže v Alpah avstralijskih. Spustil sem se tje. Prešel sem najpreje južne kopanine Pleasant-Creek, Bendigo, Sandhurst in Inglewood, in prebrodivši reki Goulbourne in Mittamaita, pripotoval sem v nekaj tednih v okraj Ovens-Digings v glavno njegovo kopanino Bechworth; tako sem dosegel končno naselbino novojužnowalesko. Reka Murray loči naselbino Viktorijo in Novi južni Wales. Preko reke drži umetno postavljen most, in na levem bregu stoji ugledno mesto Albury z rodovitimi vinogradi, katere so baje Nemci zasadili. Tudi telegraf drži do Sydneja. Cesta, ki tod vodi, spaja glavni mesti avstralijski, Melbourne in Sydney.

Ali kakošna je ta cesta? Vodi največ po divjem lesu, in ob deževju komaj nogo iz blata vzdigaš. Samo pri stajah je za spoznanje boljša. Koder drži cesta, povsodi po lesu se klati govedo, ki je tako divje, da se rado zakadi v potnika. Preden sem odšel z Alburya, popraševal sem, kako daleč je do prvega naselnika, da bi se s hrano založil. Ali živa duša mi ni vedela prave povedati. Slednjič je povedal nek starček, da mi bode treba hoditi več dni, preden pridem do prvega bivališča. Ni me kaj presenetilo njegove zatrjevanje, čudno se mi je pa vendar zdelo, da bi na glavnej cesti med Melbournom in Sydneyom možno bilo kaj takega. Z Alburya je vodila cesta večinoma po gostem lesu k reki Bilibongu. Ker sem se držal načrta, krenil sem sedaj z glavne ceste in se spustil na jug ob reki. Pota tu ni bilo, ves kraj je zelo gorat. Težavna je bila ta hoja. Včasih sem moral globoko bresti vodo, plezati čez povaljena drevesa, lezti v dol, praskati po neuhojenih obronkih in prodirati skozi gošče. Mimo tega je breme bilo težko, nekater dan sem le malo naprej prišel. Ko nekega dne stopim na višino, zapazim pred seboj v daljavi visoke gore ožarjene z bleskom vzhajajočega solnca. Začnem si oči meti, in ko bistreje pogledam, vidim, da so vse gore s snegom odete. Komaj sem sam sebi veroval. Do sedaj sem namreč menil, da so povesti

o snegu avstralijskem zgolj izmišljotine. A tu sem imel sam sneg pred očmi.

Da si mi tak pot ni prav nič ugajal, vendar sem moral iti naprej. Kjerkoli sem srečeval diggerje, vsi so mi svetovali, naj se vrnem, ker v Snow-Riveru, kamor sem bil namenjen, ni nobenega zaslužka, vse je prepolnjeno, in cele družbe se vračajo domov. Toda vse to me ni omajalo in vrnilo. Naredil sem bil uže velik kos pota, in ko bi se vrnil, kam naj se obrnem? Šel sem toraj naprej. Mraz je bil čedalje hujši, dosta večerov sem moral sneg odmetati, če sem hotel prenočiti. Nekega dne dospem k gori Tambaremba, kjer so bili nekdanj zlati rudniki. Nekaj plehatih in platnenih stanov je stalo tu. V njih so stanovali pekarji, mesarji in trgovci, ki so živila in razno robo potnikom prodajali. Ko sem pri pekarju kruh kupaval, opozoril me je, naj se dobro založim, zakaj dobrih 40 angleških milj ne bode ničesar dobiti. Res ves ta pot nisem naletel na nobeno bivališče. Napete bistrice, grozne močarine, hribje in doline, blato in deževno vreme sem imel do Tumuta.

Prilezel sem na vrh strmih gora. S prepadov pod menoj je grozno bobnelo, in s prvega nisem vedel, kaj bi to bilo. Radi velike višine nisem videl reke. Ker ni bilo nobenega pota, sklenil sem počasi lezti, v ravnino. Več ur sem se plazil po tem nevarnem svetu opiraje se ob sekirico. Radi silnih strmin sem moral ovinke delati, v časih pa sem stopal po petah in se lovil za travo, da sem se v ravnotežju vzdržal. Tako sem lezel nižje in nižje, in na večer sem sicer srečno, ali ves utrujen in raztrgan prilezel na breg Tumuta, ki je v divjem teku z valovi ob stene bil.

To vam je žalosten kraj. Vlažna sapa je puhala po jarkih in globelih, ki jih morda celo leto solnce ne obsije. Vsa okolica je obrobljena z visokimi šopkami, in izmed njih strmi stožkasta gora Bogan, katero sem imel cel dan pred seboj. Na njenem temenu je vedno se bliskalo in grmelo, pa tudi pršilo je in s snegom medlo. Treba je bilo reko prebresti, ali Tumut je grozno drvil svoje valove po skalah, ki so po vrhu tako razmaknjene, da mi ni bilo moči skočiti z ene na drugo. Po vrhu je bila reka dosta široka, in na mestih tudi globoka, tako, da me je jela groza obhajati, ko sem gledal njen divji tok. Hodil sem ob reki in gledal, kje bi naletel na prehod. Še le po noči sem prišel k nizkemu stanu od drevesne skorje, koj zraven pa je stala nedodelana hiša; namenjena je bila za gostilnico. Od tu namreč drži pot k Adelongu, kjer so zlati rudniki, toraj je bilo upati dovelj potnikov in gostov. Za sedaj so ostajali tu prevozniki. Tudi so od tu klestili merniki peš pot po lesu naravnost v Snow-River.

Najpreje sta me pozdravila z glasnim lajanjem dva velika psa. Na to je prišel v obraz kosmat možak ter me povabil, naj stopim v hišo, da bodem prenočil. V tako odležnem kraju je tako povabilo nenavadno, toraj nisem imel posebnega veselja notri iti. Vedel sem namreč predobro, kako na slabem glasu so taki brlogi. Tudi sem